

UNDERSØGELSE

Børne- og
ungeområdet i
kommunerne

SOCIALPÆDAGOGERNE

tns gallup

Derfor har vi lavet en undersøgelse

Analyseinstituttet TNC Gallup har for Socialpædagogernes Landsforbund lavet en undersøgelse blandt samtlige kommunale forvaltningschefer, der har børne- og ungeområdet som deres ansvarsområde. Undersøgelsen er gennemført i starten af februar 2008 og lavet som telefoninterview. 69 af 98 kommuner har deltaget i undersøgelsen.

Formålet med undersøgelsen har været at få en viden om organiseringen af børne- og ungeområdet og om kompetencefordelingen på

“Et af resultaterne fra vores undersøgelse er overraskende ressourceter, hvor der sker en samling af indsatsen for 3/4 af de kommuner, der har et ressourcecenter, at de har prøvet med at tilrettelægge indsatsen sådan – der taler tallene de. Til stor gavn for de børn og unge, vi har et helt særligt ansvar for.”

Kirsten Nissen Forbundsformand

“Socialpædagogerne synes, det er meget vigtigt, at de udsatte børn, unge og familier møder en sammenhængende og helhedsorienteret indsats. Med kommunernes overtagelse af stort set hele børne- og ungeområdet står vi overfor en historisk mulighed for at gøre det bedre. Vi har fået lavet en undersøgelse, som viser, at der er sammenhæng i indsatsen. Undersøgelsen viser også, at næsten halvdelen af de deltagende kommuner har en planlagt omlægning af indsatsen for udsatte børn og unge umiddelbart foran dem. Socialpædagogerne vil meget gerne i dialog med kommunerne om indsatsen for udsatte børn og unge. Vi vil meget gerne være med til at bruge den kompetence, som ligger på døgninstitutionerne, bredere – til en samlet indsats og som et bidrag til en god udvikling på børne- og ungeområdet.”

Kirsten Nissen Forbundsformand

---

området. Ansvar og opgaver for udsatte børn og unge ligger stort set 100 % hos kommunerne efter kommunalreformen. Hvordan tilrettelægger kommunerne indsatsen? Er indsatsen sammenhængende? Hvem i kommunen har kompetencen til at beslutte iværksættelsen af tilbud? Det er eksempler på spørgsmål, som undersøgelsen svarer på.

Hele undersøgelsen med de kommunale forvaltningschefer kan hentes på Socialpædagogernes hjemmeside: www.sl.dk

---

positivt: 39 % af de deltagende kommuner har et tilbud til udsatte børn, unge og familier. Og dertil oplyste næsten halvdelen af kommunerne om etablering af flere. De har positive erfaringer med samarbejdet og deres tydelige sprog. Jeg synes, det er en god udvikling. Det er en god grund til at være glad for det.”

De udsatte børn og unge under samme tag

Kommunalreformen har i næsten fuldt omfang medført, at indsatsen overfor udsatte børn og unge blev samlet under samme myndighed – kommunen. Spørgsmålet er, hvordan kommunerne har brugt denne mulighed i deres organisering af indsatsen. Undersøgelsen viser, at organiseringen i kommunerne er forskellig. Undersøgelsen viser, at indsatsen overfor de udsatte børn og unge i vidt omfang ligger i samme forvaltning. Undersøgelsen peger i retning af, at lidt mindre end halvdelen af kommunerne har organiseret deres indsats, således at indsatsen overfor udsatte børn og unge forvaltningsmæssigt er placeret sammen med den generelle indsats overfor børn og unge.

- I 99 % af kommunerne rummer forvaltningen sammen med børnesagerne også tilbud om forebyggende foranstaltninger
- I 62 % af kommunerne rummer forvaltningen sammen med børnesagerne også tilbud om særligt dagtilbud
- I 68 % af kommunerne rummer forvaltningen sammen med børnesagerne også tilbud om særlig tilrettelagt undervisning
- I 95 % af kommunerne rummer forvaltningen sammen med børnesagerne også tilbud om døgnophold
- I 88 % af kommunerne er børn og unge med funktionsnedsættelser en del af målgruppen for afdelingens tilbud
- Langt de fleste afdelinger varetager desuden forskellige tilbud om døgnophold (81-91 %).
- I 80 % af kommunerne har en eller flere døgninstitutioner for børn og unge i kommunen

Undersøgelsen viser en tendens til, at afdelingerne, der varetager udsatte børn og unge, i de små kommuner (under 60.000 indbyggere) i højere grad end de store kommuner også varetager andre opgaver. Tydeligst ses der en tendens til, at særlige dagtilbud og særlige undervisningstilbud i de små kommuner er forvaltningsmæssigt integreret med børne- og ungesagerne.

Undersøgelsen vidner om, at der fortsat sker organisatoriske ændringer i kommunerne på området. Forvaltningscheferne er blevet spurgt, om der for nuværende sker eller der er planer om (inden for 2 år) omorganisering af indsatsen for udsatte børn og unge. Sådan svarer de:

Stor ledelsesmæssig bevågenhed i kommunerne på børne- og ungeområdet

Børne- og ungesager er ofte komplekse og det er heller ikke enkelt at give et billede af de kommunale beslutningsprocesser i forbindelse med fx en anbringelse. Undersøgelsen har sat fokus på, hvem i den kommunale forvaltning, der har kompetence til at træffe

beslutninger i børne- og ungesager. Der er stillet spørgsmål om beslutningskompetencen i forhold til de forebyggende foranstaltninger og i forhold til anbringelser.

I 83 % af kommunerne er kompetencerne omkring forebyggende foranstaltninger fordelt på flere personer.

Beslutningskompetenceniveauet afhænger i høj grad af sagens kompleksitet, og ikke så meget af, om det er en ny eller kendt sag. Hvis problemstillingen er simpel, er det, i langt størstedelen af kommunerne (80 %), sagsbehandleren, der har beslutningskompetencen.

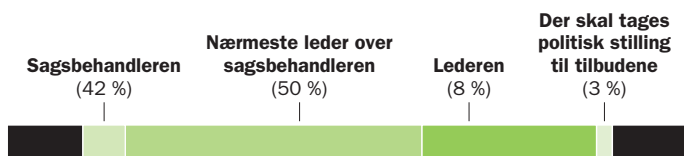
Hvis sagen er mere kompleks, er det, i over halvdelen af kommunerne (65 %), nærmeste leder over sagsbehandleren, der har beslutningskompetencen.

I de kommuner, hvor beslutningskompetencen, i forhold til de forebyggende foranstaltninger, ligger på en instans, er kompetencen fordelt på følgende personer:

Beslutningskompetencen er mere entydig, når det kommer til anbringelser af børn og unge. I 52 % af kommunerne ligger beslutningskompetencen hos en person, mens beslutningskompetencen i 42 % af kommunerne er fordelt på flere lag i organisationen.

Når beslutningsprocessen i anbringelsessager ligger på én bestemt funktion i kommunen, ligger den helt overvejende hos en leder. Enten ligger beslutningskompetencen hos den nærmeste leder over sagsbehandleren ellers ligger beslutningskompetencen hos dennes leder – typisk den adspurgte forvaltningschef:

I de kommuner, hvor beslutningskompetencen er fordelt på flere instanser, er der flere faktorer, der har en betydning for beslutningskompetencen:

I forbindelse med anbringelser er det sagens kompleksitet, der har en betydning for beslutningskompetenceniveauet, men også om sagen er ny, influerer på beslutningskompetenceniveauet.

Hvis sagen er ny, er der en tendens til, at beslutningskompetenceniveauet er placeret højere oppe i hierarkiet i forhold til, hvis sagen er kendt.

Hvis sagen er kompleks, bliver næsten alle beslutninger taget på et niveau over sagsbehandleren, mens sagsbehandleren har beslutningskompetence i næsten halvdelen af kommunerne, hvis sagen er mere enkel.

Det politiske niveau er stort set fraværende i forhold til beslutninger på børne- og ungeområdet. En enkelt kommune oplyser, at det i alle anbringelsessager er det politiske niveau, som træffer beslutninger.

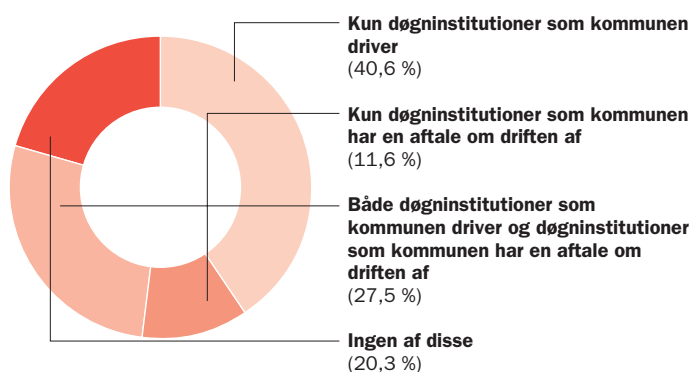
En enkelt kommune oplyser, at ved nye anbringelsessager ligger beslutningskompetencen på det politiske niveau.

Udgiftsniveauet har en betydning for beslutninger på børne- og ungeområdet. 55 % af kommunerne oplyser, at udgiftsniveauet har betydning for, hvem der træffer beslutning om en forbyggende foranstaltning. 22 % af kommunerne oplyser, at udgiftsniveauet har betydning for beslutningskompetencen i anbringelsessager. Det er få af de adspurgte forvaltningschefer, som kan angive en beløbsgrænse for skift i beslutningskompetencen. Det må formodes, at denne viden ligger hos sagsbehandlere og nærmeste leder.

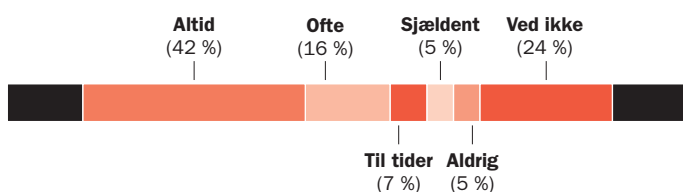
Døgninstitutioner for udsatte børn og unge i kommunerne

Langt de fleste døgninstitutioner overgik ved kommunalreformen til kommunerne. Undersøgelsen har spurgt til, om kommunen driver eller har en aftale om driften af en døgninstitution beliggende i kommunen.

- 80 % af kommunerne har en døgninstitution for børn og unge beliggende i kommunen
- Den femtedel af kommuner som ikke huser døgninstitutioner er alle mindre kommuner (under 60.000 indbyggere)
- 21 kommuner har 1 døgninstitution
- 12 kommuner har 2 døgninstitutioner
- 3 kommuner har 3 døgninstitutioner
- 5 kommuner har 4 døgninstitutioner
- 3 kommuner har 5 døgninstitutioner
- 5 kommuner har hver mellem 10 og 18 døgninstitutioner.

Undersøgelsen har også spurgt til i hvilket omfang kommuner, der har døgninstitutioner i kommunen, bruger institutionens kompetence i børnesagerne. Svarene falder sådan:

Kommunestørrelsen synes at have en betydning for inddragelsen af døgninstitutionernes kompetence. Der ses en tendens til, at store kommuner oftere inddrager døgninstitutionens kompetencer. Der ses også en tendens til, at forvaltningschefen oftere ved, om døgninstitutionens kompetencer inddrages eller ej i store kommuner.

Der er gode erfaringer med ressourcecentre

Kommunerne er blevet spurgt til ressourcecentre til børn, unge og familier. Ressourcecentre er blevet defineret således:

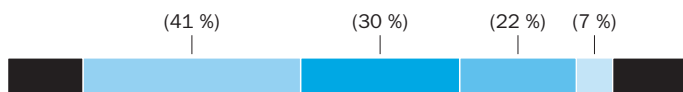
“Med ressourcecenter menes en samlende organisering af indsatsen for udsatte børn, unge og familier. Hvor indsatsen til udsatte børn og unge søges tilrettelagt, så indsatsen er helhedsorienteret og sammenhængende. Et ressourcecenter vil ofte være baseret på en indsats i lokalområdet, hvortil der knyttes forskellige sociale, undervisningsmæssige og sundhedsmæssige indsatser. Et velkendt eksempel på et ressourcecenter er Familiehusene i Karlslunde/Greve og Ungecenteret Eghøj i Århus.”

39 % af kommunerne svarer, at de har et eller flere ressourcecentre, 61 % svarer nej. Kommunerne er herefter blevet spurgt til, om de har planer om fremtidige ressourcecentre. Kommunerne kan svare, at de har konkrete planer, der er indarbejdet i budget 2008, at de har planer, men ikke konkrete eller nej. Besvarelserne viser markant, at kommuner med kendskab til ressourcecentre i vid udstrækning har planer om flere ressourcecentre:

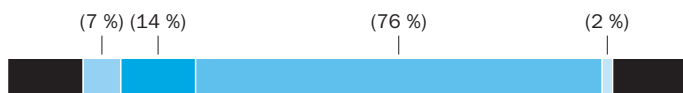
Alle kommuner

Kommuner med ressourcecentre

Kommuner uden ressourcecentre

Ja, der er konkrete planer, som er arbejdet ind i budgettet for 2008

Ja, men der foreligger ingen konkrete planer

Nej, har ikke kendskab til dette

Ved ikke

Socialpædagogernes Landsforbund

Brolæggerstræde 9
1211 København K

Telefon 3396 2800
E-mail sl@sl.dk
www.sl.dk